

Legea nr. 10/2001. Condiții pentru aprecierea că terenul în litigiu este liber și poate fi restituit în natură. Amenajări de utilitate publică. Semnificația faptului că unul dintre proprietarii originari, în viață, nu a formulat cerere de restituire. Cerere pentru acordarea de bunuri în compensare, însoțită de indicarea acestora. Inexistența listei întocmită de primar a bunurilor disponibile pentru acordarea în compensare

Secția civilă, de muncă și asigurări sociale, pentru minori și familie, decizia nr. 85/A din 13 martie 2009

Prin sentința civilă nr. 424 din 4 septembrie 2008 a Tribunalului Cluj, pronunțată în dosarul nr. 4610/117/2008, s-a admis în parte acțiunea civilă înaintată de reclamanta K.E. în contradictoriu cu pârâții Comisia de aplicare a Legii nr. 10/2001 a municipiului Cluj-Napoca.

În consecință, s-a dispus anularea Dispoziției nr. 4 din 3 ianuarie 2006 a Primarului municipiului Cluj-Napoca, dispunându-se obligarea acestuia la emiterea unei dispoziții de restituire în natură a suprafeței de 244 mp., conform raportului de expertiză ce face parte din hotărâre, actualmente având nr. topografic 2557/2 și să propună acordarea de despăgubiri pentru diferența de suprafață de 60,5 mp. și pentru cota de 2/3 parte din construcție.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a avut în vedere, în esență, următoarele:

Imobilul în litigiu, compus din casă și teren în suprafață de 127 mp., în str. P. din municipiul Cluj-Napoca, s-a aflat în proprietatea lui R.I., R.E. și R.I. (fiecare având o cotă de 1/3), fiind expropriat de la aceștia în anul 1984, în aplicarea Decretului nr. 223/1974.

Prin decizia nr. 4 din 03.01.2006 Primarul municipiului Cluj-Napoca a respins cererea de restituire în natură, de pe temeiul Legii nr. 10/2001, a cotei de 1/3 din imobil către reclamantă, propunând însă acordarea de despăgubiri în condițiile Titlului VII din Legea nr. 247/2005.

Expertiza topografică efectuată înaintea primei instanțe a stabilit însă că o suprafață de 224 mp. aferentă nr. top 2557/2 este liberă de construcții definitive și se poate restitui în natură, iar în ce privește restul de suprafață, acesta poate fi compensat cu o parte din terenul aferent nr. top 2558 și 2556.

În ce privește cota ce i se cuvine reclamantei, este de văzut că aceasta este moștenitoare a defunctei R.E., sora ei, astfel că pe lângă cota proprie beneficiază și de cota ce-i aparținuse defunctei. Reclamantei nu i se cuvine însă și cota ce-i aparține lui I. (născută R.) I., întrucât aceasta este în viață, însă nu a formulat notificare în baza Legii nr. 10/2001.

Împotriva acestei sentințe a declarat apel Primarul municipiului Cluj-Napoca, solicitând schimbarea ei în sensul respingerii ca nefondată a acțiunii, deoarece:

a) Întregul teren aferent fostului nr. top 2557 este în prezent ocupat de construcții, alei betonate, platforme betonate și spații verzi, fiind traversat și de canalizarea aferentă imobilului bloc M7.

b) Aleile și platformele betonate, precum și spațiile verzi aflate pe teren fac parte din domeniul public al municipiului Cluj-Napoca, astfel că în mod nelegal s-a apreciat că este posibilă restituirea în natură către reclamantă a suprafeței de 244 mp. teren.

Împotriva sentinței a declarat apel și reclamanta K.E., solicitând schimbarea ei în sensul admiterii în totul a acțiunii și, pe cale de consecință, acordarea de măsuri reparatorii bănești pentru întreaga construcție preluată abuziv, în contul suprafeței de 233 mp. teren acordarea de

teren în compensație din acela aferent nr. top 2558 și 2556 sau, în caz de incompatibilitate, acordarea de despăgubiri stabilite conform standardelor internaționale de evaluare, deoarece:

a) În mod netemeinic a acordat prima instanță despăgubiri doar pentru cota de 2/3 din imobilul în litigiu, fiind de văzut că apelanta beneficiază pe lângă propria sa cotă, și de cota de proprietate ce i-a aparținut lui R.E., sora sa decedată.

b) Tot astfel, cota de proprietate ce i-a aparținut lui I.I., altă soră a sa trebuia să-i fie restituită apelantei, întrucât I.I. nu a solicitat în baza Legii nr. 10/2001 restituirea imobilului, astfel că deveneau incidente prevederile art. 4 alin. 4 din Legea nr. 10/2001.

În concluzie, apelantei i se cuvin despăgubiri pentru întregul imobil în litigiu.

Cu privire la aceste apeluri, Curtea are în vedere următoarele:

1) În legătură cu apelul declarat de Primarul municipiului Cluj-Napoca:

Potrivit concluziilor cuprinse în raportul de expertiză tehnică judiciară întocmit la judecata în primă instanță, din imobilul în litigiu ar fi liberă o suprafață de 224 mp., ea nefiind afectată de construcții definitive, astfel că în opinia expertului această suprafață se poate restitui în natură.

Prin completarea la raportul de expertiză expertul judiciar a precizat că suprafața de 224 mp. învederată ca fiind liberă se compune din 17 mp. zonă verde, 48 mp. zonă ocupată de garaje și 159 mp. zonă de acces (trotuar, alee, platformă betonată).

Aceasta fiind starea de fapt relevantă în soluționarea apelului, Curtea înțelege, în drept, a avea în vedere că din dispozițiile cuprinse în art. 10 și 11 din Legea nr. 10/2001, dar și din întreaga economie a acestui act normativ, rezultă că doar imobilele libere pot fi restituite în natură, pentru cele care nu fi pot socotite astfel măsurile reparatorii urmând ce a fi acordate în echivalent.

În acest spirit, prin prevederile alin. 2 al art. 10 din lege se stabilește că în cazul în care pe terenurile pe care s-au aflat construcții preluate în mod abuziv s-au edificat noi construcții, autorizate, persoana îndreptățită va obține restituirea în natură a părții de teren rămasă liberă, iar pentru suprafața ocupată de construcții noi, cea afectată servituților legale și altor amenajări de utilitate publică ale localităților urbane și rurale, măsurile reparatorii se stabilesc în echivalent.

Cu intenția de a ne lămuri înțelesul sintagmei „amenajări de utilitate publică ale localităților urbane și rurale”, la pct. 10.3 din Normele metodologice de aplicare ale Legii nr. 10/2001 aprobate prin HG nr. 250/2007 se stabilește că prin asemenea amenajări se înțeleg acele suprafețe de teren afectate unei utilități publice, respectiv suprafețele de teren supuse unor amenajări destinate a deservi nevoile comunității, și anume căi de comunicație (străzi, alei, trotuare, etc), dotări tehnico-edilitare subterane, amenajări de spații verzi din jurul blocurilor de locuit, parcuri și grădini publice, piețe pietonale și altele.

Rezultă, așadar, că simpla împrejurare potrivit căreia un teren nu este în prezent ocupat de construcții cu caracter permanent nu este suficientă pentru a-l considera liber și, deci, susceptibil de restituire în natură, fiind necesar și ca el să nu fie afectat de amenajări de utilitate publică ale localității în care se află situat.

În prezenta cauză, din suprafața de 224 mp., sus evocată, cu privire la care expertul arată că este liberă, suprafața de 17 mp. este reprezentată de zonă verde, iar cea de 159 mp. reprezintă, așa cum s-a arătat mai sus, trotuar, alee și platformă betonată.

Or, această afectatiune obligă la a le considera amenajări de utilitate publică ale municipiului Cluj-Napoca, nefiind susceptibile de restituire în natură.

În ce privește diferența de până la 224 mp., anume 48 mp., aceasta este, într-adevăr, zonă ocupată de garaje, înțelese ca și construcții ușoare sau demontabile în sensul art. 10 alin. 3 din Legea nr. 10/2001, ceea ce, în principiu, ar îngădui restituirea în natură. În concret însă, întinderea redusă a suprafeței de teren ocupate de garaje (doar 48 mp.) ar conduce, în cazul restituirii ei în natură, la imposibilitatea unei utilizări socio-economice rezonabile, rezultând o fărâmițare nejustificată din punct de vedere urbanistic a parcelei de origine, aceasta cu atât mai mult cu cât suprafața de 48 mp este cuprinsă în interiorul parcelei cu nr. top 2557/2.

Astfel fiind, trebuie conchis că în mod eronat a apreciat prima instanță că suprafața de 224 mp. teren poate fi considerată liberă și, deși, susceptibilă de restituire în natură, apelul Primarului municipiului Cluj-Napoca fiind, sub acest aspect, întemeiat, în sensul art. 296 C. proc. civ., sentința trebuind schimbată între aceste limite.

Nu poate fi însă primită susținerea apelantului potrivit căreia acțiunea reclamantei ar fi trebuit respinsă în totul, căci atâta vreme cât K.E. are calitatea de moștenitoare a surorii sale R.E., în prezent decedată, cota de proprietate ce îi aparține acesteia, anume 1/3 din imobil, îi poate fi atribuită reclamantei de pe temeiul prevederilor art. 4 alin. 2 din Legea nr. 10/2001.

2. În legătură cu apelul declarat de reclamanta K.E.:

Potrivit dispozițiilor art. 4 alin. 2 din Legea nr. 10/2001, de prevederile acestei legi beneficiază și moștenitorii legali sau testamentari ai persoanelor fizice îndreptățite, în vreme ce potrivit dispozițiilor cuprinse în alin. 4 al aceluiași articol de cotele moștenitorilor legali sau testamentari care nu au urmat procedura prevăzută de capitolul III profită „ceilalți moștenitori ai persoanei îndreptățite care au depus în termen cererea de restituire”.

Aceste prevederi ale legii trimit cu evidență la concluzia că atunci când unul dintre foștii proprietari este încă în viață (precum, în cauză, I.I.), împrejurarea că acesta nu a formulat cerere de acordare a măsurilor reparatorii în condițiile Legii nr. 10/2001 nu are consecința că partea sa de proprietate va putea fi dobândită de ceilalți coproprietari originari care ar fi înțeles să formuleze notificare.

Doar dacă I.I. ar fi fost decedată reclamanta putea pretinde, ca succesoare a ei cu titlu de soră, și măsuri reparatorii corespunzătoare părții de 1/3 din imobil ce i-a aparținut lui I.I.

Apelul este, deci, neîntemeiat sub acest aspect, după cum neîntemeiat este și în ce privește solicitarea de a se acorda, în compensație, alt teren decât cel expropriat, căci dispozițiile art. 1 alin. 5 din Legea nr. 10/2001 permit acordarea în compensare a unor bunuri disponibile menționate pe lista afișată lunar de primari. Or, la nivelul Primăriei municipiului Cluj-Napoca o astfel de listă nu a fost întocmită, ceea ce exclude posibilitatea acordării de terenuri sau alte bunuri în compensare.

Se va respinge, deci, ca neîntemeiat apelul reclamantei, conform art. 296 C. proc. civ.

Cerere de restituire în natură a unui teren. Respingere, anterioară, a unei cereri de acordare de măsuri reparatorii, pentru nedovedirea calității de proprietar, menținută de instanța de judecată.
Autoritate de lucru judecat

Secția civilă, de muncă și asigurări sociale, pentru minori și familie, decizia nr. 164 din 15 mai 2009

I. Cererea de chemare în judecată

Prin cererea de chemare în judecată, înregistrată pe rolul Judecătoriei Cluj-Napoca, reclamantii P.O.M. și S.A.E. au chemat în judecată pârâții Statul Român prin Instituția Prefectului Județului Cluj - Comisia Județeană pentru stabilirea dreptului de proprietate privată asupra terenurilor Cluj, Primarul municipiului Cluj-Napoca, Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților și Statul Roman prin Ministerul Economiei și Finanțelor Publice.

La termenul din data de 23.09.2008, a fost admisă excepția necompetenței materiale a Judecătoriei Cluj-Napoca, în privința petitelor disjuncte din cererea inițială, respectiv 2, 3, 5, 6 și 7, având ca obiect restituirea în natură a casei situată pe terenul din municipiul Cluj-Napoca, str. Z., nr. 8, jud. Cluj, compusă din două apartamente; constatarea preluării abuzive, fără titlu valabil, a imobilului situat la adresa menționată, înscris în CF nr. 15755 cu nr. top. 1524 și transcris în CF-urile nou înființate nr. 129988 și nr. 129989; să fie obligați pârâții să recunoască dreptul de proprietate al reclamantilor, cu privire la imobilul descris, iar pârâtul Primarul municipiului Cluj-Napoca să fie obligat la emiterea dispoziției în temeiul Legii nr. 247/2005 de restituire în natură, cu obligația corelativă a reclamantilor de a restitui suma primită, cu titlu de despăgubire; să se constate că antecesorii reclamantilor au fost intelectuali, avocat și respectiv medic, categorii exceptate de la naționalizare; în ipoteza în care Primarul Municipiului Cluj-Napoca refuză emiterea dispoziției de restituire în natură, hotărârea judecătorească să țină locul acestei dispoziții.

În consecință, soluționarea capetelor de cerere formulate în contradictoriu cu pârâții Comisia locală de aplicare a Legii nr. 10/2001 Cluj-Napoca, Primarul municipiului Cluj-Napoca și Statul Român prin Ministerul Economiei și Finanțelor Publice a fost declinată în favoarea Tribunalului Cluj - Secția civilă.

În motivele cererii de chemare în judecată, reclamantii au arătat că notificarea înregistrată sub nr. 2344/5.11.2001 urmează să fie soluționată în conformitate cu prevederile Legii nr. 247/2005, prin emiterea unei alte dispoziții. În opinia reclamantilor, vechea dispoziție, emisă de Primarul Municipiului Cluj-Napoca, având numărul 1583/6.04.2004 a devenit caducă. Imobilul descris nu a fost vândut și există posibilitatea restituirii în natură.

În drept, reclamantii și-au întemeiat cererea pe dispozițiile Legii nr. 247/2005, art. 20 alin. 1 din Legea nr. 10/2001 și Normele Metodologice de aplicare a prevederilor Legii nr. 10/2001.

II. Judecata în primă instanță

Prin sentința civilă nr. 42/16.01.2009, pronunțată de Tribunalul Cluj s-a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâților Comisia Locală pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 și Statul Român prin Ministerul Economiei și Finanțelor Publice.

S-a respins acțiunea civilă formulată de reclamantii P.O.M. și S.A.E., în contradictoriu cu Primarul municipiului Cluj-Napoca, ca neîntemeiată.

S-a respins acțiunea față de pârâții Comisia Locală pentru aplicarea Legii nr. 10/2001 și Statul Român prin Ministerul Economiei și Finanțelor Publice, ca fiind înaintată împotriva unor persoane fără calitate procesuală pasivă.

În fapt, prima instanță a reținut că prin dispoziția nr. 1583 din 06.04.2004, emisă de Primarul municipiului Cluj-Napoca, a fost respinsă notificarea nr. 2172/7.05.2001, formulată de reclamantul P.O.M., pentru imobilul situat în municipiul Cluj-Napoca, str. Z., nr. 8, jud. Cluj, înscris inițial în CF nr. 15755, cu nr. top. 1524, cu motivarea că petentul nu a făcut dovada dreptului de proprietate al antecesorului său și, în consecință, nu are calitate de persoană îndreptățită la măsurile reparatorii prevăzute de lege.

Împotriva dispoziției examinate, reclamantul a formulat plângere la Secția civilă a Tribunalului Cluj, iar prin sentința civilă nr. 1533/21.07.2004 dispoziția a fost menținută, cu motivarea că preluarea imobilului situat în municipiul Cluj-Napoca, str. Z., nr. 8, județul Cluj s-a făcut de la o altă persoană decât defunctul M.I., antecesorul în drepturi al reclamantului P.O.M.. Sentința civilă menționată a format obiectul controlului judiciar în apel și în recurs și a rămas irevocabilă ca urmare a pronunțării deciziei nr. 4032 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, în dosarul nr. 16860/1/2005.

Conform înscrierilor din CF nr. 15755 Cluj, imobilul descris a fost proprietatea numitului B.C., dreptul de proprietate al acestuia fiind înscris sub B+2, prin încheierea CF nr. 3173/13.07.1948.

Notificarea nr. 2344/05.11.2001 a fost formulată în temeiul Legii nr. 10/2001 cu privire la același imobil de către reclamantul P.O.M., dar a fost adresată Prefecturii județului Cluj. Prin dispoziția examinată a fost soluționată notificarea nr. 2172/7.05.2001 privind imobilul de pe str. Z. nr. 8.

În aceste condiții, tribunalul a apreciat că Primarul municipiului Cluj-Napoca nu avea obligația de a se pronunța cu privire la cele două notificări vizând același imobil prin două dispoziții separate. Aceste notificări puteau fi conexe dacă a doua notificare ar fi fost înaintată Comisiei locale pentru aplicarea dispozițiilor Legii nr. 10/2001 anterior emiterii dispoziției nr. 1583 din 6 aprilie 2004 a Primarului municipiului Cluj-Napoca.

În altă ordine de idei, prin Legea nr. 247/2005 nu s-a reglementat repunerea în termenul de formulare a notificărilor prevăzute de Legea nr. 10/2001 și nici nu s-a conferit persoanelor care se pretind îndreptățite la măsuri reparatorii posibilitatea de a solicita reexaminarea situației unui imobil cu privire la care s-a emis deja o dispoziție la momentul intrării în vigoare a acestui act normativ. Este neîntemeiată susținerea reclamantului în sensul că prin efectul intrării în vigoare a Legii nr. 247/2005, prima dispoziție a devenit caducă. Așa cum rezultă din cele ce preced, prima dispoziție a format obiectul controlului legalității și a fost menținută prin hotărârile judecătorești menționate.

Tribunalul a constatat, de asemenea, că prin Hotărârea nr. 54 din 17.11.2000 a Comisiei Județene pentru aplicarea dispozițiilor Legii nr. 112/1995 Cluj, au fost acordate despăgubiri în sumă de 397.588.934 lei, pentru imobilul în litigiu, în favoarea numitului B.I.V. și a reclamantei S.A.E.. Nu rezultă din actele dosarului că această hotărâre ar fi fost contestată.

Față de considerentele expuse, s-a constatat că plângerea formulată de către reclamantul P.O.M. împotriva dispoziției de soluționare a notificării a fost soluționată irevocabil prin hotărârile judecătorești examinate, astfel încât, chiar dacă nu sunt incidente prevederile art. 1201 C.civ., nu se poate deduce judecării același litigiu într-un alt cadru procesual. Acțiunea

reclamantului a fost apreciată neîntemeiată, iar în ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect constatarea calității de intelectuali a antecesorilor reclamantului, admisibilitatea cererii s-a impus a fi examinată prin prisma art. 111 C.pr.civ.

În ceea ce privește capătul de cerere având ca obiect constatarea preluării abuzive, fără titlu valabil, a imobilului în litigiu, pe de o parte, sunt valabile considerentele expuse, pentru soluția de respingere pronunțată cu privire la celelalte capete de cerere, iar pe de altă parte, Legea nr. 10/2001, republicată, declară *ab initio* abuzive preluările de imobile operate în perioada de referință, definită prin chiar titlul acestui act normativ.

Referitor la acțiunea civilă promovată de reclamanta S.A.E., s-a constatat că aceasta nu a depus la dosarul cauzei notificarea formulată în temeiul Legii nr. 10/2001, iar din copia dosarului intern întocmit cu privire la imobilul a cărui restituire în natură se solicită, nu rezultă că ar fi existat o notificare în temeiul acestei legi.

III. Apelul

Împotriva acestei sentințe au declarat apel reclamantii P.O.M. și S.A.E., solicitând admiterea apelului, desființarea sentinței atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare la prima instanță.

În motivele apelului, se afirmă că instanța nu s-a pronunțat cu privire la prevederile art. 23 pct. 4 din Norme referitor la acceptarea declarațiilor notariale, care atestă că M.I. este unul dintre proprietarii imobilului în litigiu, fiind vorba despre un luptător în rezistența anticomunistă, aflat în pericol de a-i fi confiscat imobilul, dacă s-ar fi întabulat ca proprietar.

Nu rezultă din actele dosarului că imobilul în litigiu ar fi fost înstrăinat, omisiune deliberată a Primarului municipiului Cluj-Napoca, săvârșită în scopul de a împiedica persoanele interesate să promoveze o acțiune în constatarea nulității absolute a tuturor actelor de înstrăinare.

Apelanții solicită soluționarea notificării nr. 2344/05.11.2001, în conformitate cu prevederile Legii nr. 247/2005 și cu cele ale Legii nr. 10/2001, actualizată, prin restituirea în natură a terenului liber în suprafață de 422 mp., identificat cu nr. top 1524/2 în CF nr. 15755, precum și plata unor despăgubiri pentru diferența de teren, până la valoarea de piață a imobilului, despăgubirile acordate prin Hotărârea nr. 54/17.11.2000 fiind mici.

Primarul municipiului Cluj-Napoca și-a exprimat poziția procesuală prin întâmpinarea înregistrată la data de 30.04.2009 (f. 10-11 dosar), solicitând respingerea apelului ca neîntemeiat, întrucât notificarea reclamantului cu privire la imobilul situat administrativ în Cluj-Napoca, str. Z. nr. 8, a fost soluționată prin dispoziția nr. 1583/2004 supusă controlului judiciar.

În acest context, operează principiul puterii lucrului judecat, în considerarea căruia drepturile recunoscute părții printr-o hotărâre definitivă nu ar putea fi contrazise printr-o altă hotărâre, pronunțată într-un alt proces.

Mai mult decât atât, dispozițiile Legii nr. 247/2005, invocate de apelanți, nu reglementează o repunere în termenul de formulare a notificărilor, solicitarea acestora de restituire din data de 13.09.2005 fiind în mod evident tardivă.

IV. Judecata în apel

Astfel cum în mod temeinic a stabilit prima instanță, prin capetele de cerere care fac obiectul prezentului dosar, reclamantii P.O.M. și S.A.E. au solicitat restituirea în natură a terenului în suprafață de 106 stânjani situat în municipiul Cluj-Napoca, str. Z. nr. 8, restituirea în natură a casei situate pe acest teren, înscrisă în CF nr. 15655 Cluj-Napoca, constatarea

preluării abuzive a imobilului și constatarea calităților de succesori ai defuncților proprietari tabulari, obligarea părților la emiterea unei dispoziții de restituire în natură potrivit cu prevederile Legii nr. 247/2005 și întabularea dreptului în cartea funciară, întemeindu-și în drept acțiunea pe dispozițiile Legii nr. 247/2005, art. 20 din Legea nr. 10/2001 și Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 10/2001.

Apelantul P.O.M. a notificat Primăria municipiului Cluj-Napoca la data de 08.05.2001, sub nr. 2172/2001, solicitând restituirea în natură a imobilului situat în Cluj-Napoca, str. Z. nr. 8, ce a fost preluat în posesia statului de la o altă persoană, fără titlu și în mod abuziv, deși proprietar de fapt și de drept al acestui imobil era M.I.

La data de 05.11.2001, apelantul P.O.M. a notificat și Prefectura județului Cluj sub nr. 2344/2001, pentru restituirea în natură a aceluiași imobil, iar în cazul în care restituirea nu este posibilă pentru plata unor despăgubiri la prețul de circulație.

Prin dispoziția nr. 1583/06.04.2004, Primarul municipiului Cluj-Napoca a respins notificarea nr. 2172 din 07.05.2001, privind imobilul situat în Cluj-Napoca, str. Z. nr. 8 înscris în CF nr. 15655 cu nr. top 1524, cu motivarea că petentul nu a făcut dovada dreptului de proprietate al antecesorului său și deci nu are calitatea de persoană îndreptățită la măsuri reparatorii.

Dispoziția de respingere a notificării a fost supusă controlului judiciar, la solicitarea reclamantului P.O.M., fiind menținută prin sentința civilă nr. 1533/21.07.2004 a Tribunalului Cluj, irevocabilă, ca urmare a pronunțării deciziei civile nr. 4032/19.04.2006 a Înaltei Curți de Casație și Justiție. În considerentele deciziei, instanța supremă a statuat cu putere de lucru judecat că reclamantul P.O.M. nu a dovedit pretinsul drept în cotă de ½ al autorului său asupra imobilului cu privire la care solicită măsuri reparatorii, că nu a înlăturat prezumția de proprietate rezultată din înscrierea în CF al numitului B.C. Or, în sistemul de publicitate imobiliară al cărților funciare, respectiv Decretul-lege nr. 115/1938, dobândirea, stingerea sau transferarea drepturilor reale este condiționată de întabularea acestora.

Așadar, notificarea prin care au fost pretinse măsuri reparatorii în baza Legii nr. 10/2001 cu privire la imobilul situat în Cluj-Napoca, str. Z. nr. 8 evidențiat cu nr. top 1524 în CF nr. 15755 Cluj a fost soluționată, prin dispoziție motivată a entității investite, care este în speță și unitatea deținătoare, iar motivele care au fundamentat soluția de respingere a notificării, cenzurate de instanță, sunt deplin valabile și în privința notificării pe care același reclamant a adresat-o Prefecturii județului Cluj, sub nr. 2344/2001, pentru a obține despăgubiri.

În acest context, o nouă statuare a instanței cu privire la calitatea reclamantilor de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii ar contraveni puterii lucrului judecat a hotărârii judecătorești mai sus evocate.

Mai mult decât atât, astfel cum în mod temeinic a relevat și prima instanță, prin Legea nr. 247/2005 nu a fost reglementată o repunere în termenul de formulare a notificărilor și nu s-a conferit persoanelor care solicită măsuri reparatorii dreptul de a pretinde reexaminarea situației unui imobil cu privire la care a fost emisă o dispoziție definitivă de respingere a notificării, în condițiile Legii nr.10/2001.

De altfel, relevantă în cauză este și împrejurarea că prin Hotărârea nr. 54/17.11.2000 a Comisiei județene pentru aplicarea dispozițiilor Legii nr. 112/1995, au fost acordate despăgubiri în valoare de 397.588.934 lei pentru imobilul în litigiu terțului B.I.V. și reclamantei S.A.E. iar

această hotărâre nu a fost contestată, mai mult, reclamanta nu a formulat notificare în baza Legii nr.10/2001(p. 49 dos. Tribunal).

Pentru cele ce preced, văzând și dispozițiile art. 296 alin. 1 C. proc. civ., curtea va respinge ca nefondat apelul și va păstra în tot hotărârea atacată, constatând că situația de fapt a fost temeinic stabilită și textele normative incidente au fost judicios aplicate.

Procedura de stabilire și plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate abuziv. Caracterul obligatoriu al normelor cuprinse în Titlul VII al Legii nr. 247/2005. Implicații ale Deciziei nr. 33/2008 a Secțiilor Unite ale Înalta Curte de Casație și Justiție și a Deciziei CEDO în cauza *Katz c. României*. Stabilirea de către instanțele judecătorești ale însele, în mod direct, a sumei de bani ce i s-ar cuveni persoanei îndreptățite fără a mai pretinde parcurgerea procedurii instituite de Titlul VII al Legii nr. 247/2005. Lipsa certitudinii plății sumei într-un termen rezonabil

Secția civilă, de muncă și asigurări sociale, pentru minori și familie, decizia nr. 103/A din 24 martie 2009

Prin sentința civilă nr. 593 din 05 noiembrie 2008 a Tribunalului Cluj, a fost admisă în parte acțiunea formulată de reclamantii B.F., B.S. și B.J. în contradictoriu cu Primarul municipiului Cluj-Napoca și Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților.

A fost anulată dispoziția nr. 4023/20.06.2008 emisă de Primarul municipiului Cluj-Napoca.

S-a constatat că reclamantul în nume propriu și reclamantii B.F. și B.J., în calitate de moștenitori ai defunctului B.F., au calitatea de persoane îndreptățite la măsuri reparatorii în temeiul Legii nr. 10/2001 pentru imobilul situat în Cluj-Napoca, str. D. nr. 4.

A fost respins capătul de cerere având ca obiect stabilirea cuantumului despăgubirilor convenite reclamantilor și obligarea părților la plata acestora.

S-a admis excepția lipsei calității procesuale pasive a Statului Român, respingându-se acțiunea față de acest pârât.

A fost respinsă excepția lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietății.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a avut în vedere, în esență, următoarele:

Imobilul în litigiu a fost preluat abuziv de la B.F. și B.S. în temeiul Decretului nr. 223/1974, în cauză nefăcându-se dovada că acestora le-ar fi fost achitată, cu ocazia preluării, vreunei sume de bani cu titlu de despăgubire.

Contrar celor deținute de Primarul municipiului Cluj-Napoca prin dispoziția nr. 4023/20.06.2008, prin care s-a respins cererea de acordare a măsurilor reparatorii, reclamantii au făcut dovada calității de persoane îndreptățite, astfel că se impune anularea dispoziției atacate.

B.F. a decedat la data de 21.01.2005, moștenitori ai lui fiind B.F. jun. și B.S., ca descendenți, precum și B.S., ca soție supraviețuitoare.

Imobilul preluat abuziv se află în prezent înstrăinat către o terță persoană, astfel că reclamantii au solicitat măsuri reparatorii în echivalent.

Măsurile reparatorii în echivalent se acordă în condițiile stabilite de Titlul VII al Legii nr. 247/2005, prin intermediul Comisiei centrale pentru stabilirea despăgubirilor, nefiind

posibilă acordarea direct de către instanță a unei sume de bani corespunzătoare valorii imobilului preluat de către stat.

Reclamanții vor putea invoca faptul că autoritățile administrative competente a acorda măsuri reparatorii nu funcționează în mod corespunzător, doar dacă, în viitor, vor constata că nu le-au fost acordate într-un termen rezonabil despăgubirile cuvenite.

Împotriva acestei sentințe reclamanții B.F., B.S. și B.J. au declarat apel, solicitând schimbarea ei în parte, deoarece instanța a schimbat parțial obiectul procesului și nu s-a pronunțat asupra tuturor cererilor deduse judecării.

În motivarea apelului s-au arătat următoarele:

1. Reclamanții nu au solicitat doar anularea dispoziției Primarului, ci și obligarea directă a statului la plata de despăgubiri, având în vedere ineficiența sistemului instituit prin Titlul VII din Legea nr. 247/2005, fiind imprevizibile și nesigure atât termenul de achitare, cât și modalitatea și cuantumul despăgubirii ce trebuie primită. Această împrejurare a fost reținută în mod repetat în hotărârile C.E.D.O. contra României, care au stabilit că, statele trebuie să asigure transpunerea în practică a legilor de despăgubire în mod clar și coerent, precum și că Fondul Proprietatea nu funcționează într-o manieră susceptibilă de a conduce la acordarea efectivă a unor despăgubiri.

2. Prin decizia în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat că instanțele judecătorești trebuie să se pronunțe în mod direct asupra restituirii în natură a bunurilor preluate de stat.

Nu există nici un argument sau rațiune logică pentru care instanțele să nu aibă dreptul de a dispune și cu privire la obligarea statului la plata de despăgubiri într-un cuantum determinat, în acest fel asigurându-se repararea prejudiciului cauzat foștilor proprietari.

3. Sunt de avut în vedere și statuările făcute de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în hotărârea Katz contra României, în raport de care este necesar ca statul să asigure despăgubirea rapidă și adecvată, prin instituirea de proceduri coerente, accesibile, rapide și previzibile.

Față de prioritatea legislației europene în raport cu cea internă, jurisdicția internă nu se poate crampona de existența unor proceduri administrative greoaie și ineficiente.

Totodată, trebuie să se țină seama și de cele statuate prin hotărârea Faimblat contra României privitoare la lipsa de preocupare a statului de a pune ordine în sistemul legislativ privitor la despăgubirea foștilor proprietari.

În cauză, intimații au solicitat, pe cale de întâmpinare, respingerea apelului ca nefondat (f. 11, 23).

Cu privire la acest apel, Curtea are în vedere următoarele:

Astfel cum prima instanță a arătat, procedura de stabilire și plată a despăgubirilor aferente imobilelor preluate abuziv este stabilită prin normele cuprinse în Titlul VII al Legii nr. 247/2005, acestea instituind condițiile și etapele ce trebuiesc parcurse de către persoanele îndreptățite la măsuri reparatorii și, după caz, de către entitățile cu atribuții în materie.

Normele legale evocate sunt speciale și au caracter imperativ, ele impunându-se cu forță obligatorie, omiterea lor fiind îngăduită numai în situația în care, făcându-se aplicarea prevederilor art. 20 alin. 2 din Constituția României (conform căroră „Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, în care România este parte, și legile interne, au prioritate reglementările internaționale, cu excepția

cazului în care Constituția sau legile interne conțin dispoziții mai favorabile”), s-ar constata că prevederile Titlului VII al Legii nr. 247/2005 ar veni în conflict cu pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte, în sensul evocatelor prevederi constituționale.

În acest sens este și dezlegarea cu caracter obligatoriu făcută prin decizia în interesul legii nr. 33 din 09 iunie 2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, prin care s-a statuat, cu valoare de principiu, că situația de concurs între legea specială și legea generală se rezolvă în favoarea legii speciale, derogările de la aceasta din urmă fiind justificate doar în limitele art.20 alin.2 din Constituție.

Astfel fiind, rezultă că regula trebuie să fie reprezentată de parcurgerea procedurii instituite prin Titlul VII al Legii nr. 247/2005, derogările de la aceasta apărând ca excepționale și motivate prin raportare la evocatele prevederi constituționale.

Este adevărat că în cauza Katz contra României Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat (paragraful 34) că statul trebuie să adapteze procedura stabilită de legile de reparație astfel încât aceasta să devină coerentă, accesibilă, rapidă și previzibilă, inclusiv în ceea ce privește metoda pentru alegerea dosarelor care vor fi examinate de către Comisia Centrală, sistemul astfel îmbunătățit trebuind să permită persoanelor în cauză să beneficieze de despăgubiri și/sau să primească acțiunile la Fondul „Proprietatea”, în funcție de opțiunea lor, într-un termen rezonabil.

În aceeași hotărâre s-a menționat (paragraful 35) că Guvernul trebuie să facă dovada unor îmbunătățiri vizibile ale sistemului cât mai curând posibil.

Rezultă din aceste statuări ale Curții că ceea ce se pune în discuție, fiind criticată, nu este natura reparației (sume de bani sau, după caz, acțiuni la Fondul „Proprietatea”), ci eficacitatea concretă a procedurii reparatorii, acestea nefiind îndeajuns de rapidă pentru a se putea considera că are aptitudinea de a conduce într-un termen rezonabil la plata despăgubirii.

Prin urmare, ceea ce Curtea Europeană a Drepturilor Omului solicită este organizarea corespunzătoare a procedurilor, astfel încât acordarea reparației să apară ca efectivă.

Astfel fiind, rezultă, implicit, și în cazul în care instanțele judecătorești ar stabili ele însele, în mod direct, suma de bani ce i s-ar cuveni persoanei îndreptățite fără a mai pretinde parcurgerea procedurii instituite de Titlul VII al Legii nr. 247/2005, nu există certitudinea că suma de bani astfel stabilită ar fi plătită într-un termen scurt, susceptibil de a fi caracterizat ca rezonabil.

Importantă este, așadar, nu doar determinarea despăgubirii ce i se cuvine persoanei îndreptățite în temeiul Legii nr. 10/2001, ci existenței unei voințe suficiente a statului de a asigura, în concret, plata reparației. În caz contrar, suma de bani pe care instanțele ar stabili-o în sensul cerut de apelanți ar putea ajunge să fie încasată cu întârziere și într-un interval de timp impredictibil la momentul stabilirii întinderii despăgubirilor, ceea ce, de asemenea, ar însemna, în sensul celor arătate în hotărârea Katz contra României, punerea persoanelor îndreptățite în imposibilitatea de a beneficia de despăgubiri într-un termen rezonabil.

Pe cale de consecință, prezenta instanță apreciază că atâta vreme cât prin ea însăși stabilirea direct de către instanță a unei sume de bani nu garantează rapiditatea despăgubirii, deci efectivitatea ei, și, prin aceasta, satisfacerea dreptului reclamanților, nu se impune admiterea apelului, și a acțiunii potrivit celor solicitate de către apelanți, căci în prezent nu

natura despăgubirii și mecanismele procedurale sunt, prin ele însele, deficitare, ci organizarea concretă a punerii lor în aplicare.

Legea nr. 198/2004 este o lege specială, care reglementează exproprierile operate în scopul efectuării unor lucrări de construcții de drumuri de interes național, județean și local, însă dispozițiile sale trimit la dreptul comun în privința competenței de soluționare a cererilor pentru stabilirea dreptului la despăgubire în cazul exproprierii și a cuantumului acestei despăgubiri. Or, instanțele de drept comun sunt tribunalele, așa după cum s-a arătat, iar nu judecătoria, cum în mod eronat se menționează în hotărârea primei instanțe.

Expropriere în scopul efectuării unor lucrări de construcții de drumuri. Caracterul de lege specială al Legii nr. 198/2004. Competența de soluționare a cererilor pentru stabilirea și cuantumului dreptului la despăgubire în cazul exproprierii. Tribunalul, iar nu judecătoria. Trimitere la Legea nr. 33/1994.

Secția civilă, de muncă și asigurări sociale, pentru minori și familie, decizia nr. 1665/R din 26 iunie 2009

Prin cererea introductivă de instanță înregistrată la data de 22.04.2009 pe rolul Tribunalului Cluj, reclamanta S.B. a chemat în judecată Statul Român prin Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România SA, precum și comuna Săvădisla reprezentată prin primar, solicitând:

- anularea parțială a hotărârii nr. 188 de stabilire a despăgubirii, emisă la data de 13.11.2007 și anularea procesului verbal nr. 188 din 13.11.2007, acte emise de către Comisia de aplicare Legii nr. 198/2004 în favoarea comunei Săvădisla;
- obligarea pârâtului de rândul 1 la plata unei despăgubiri în cuantum de 3257,7 Euro, în temeiul Legii nr. 198/2004, pentru suprafața de teren de 571 mp. arabil situat în extravilanul satului Vlaha, comuna Săvădisla județul Cluj;
- obligarea pârâților la plata cheltuielilor de judecată.

În motivele cererii, reclamanta susține că din eroare de identificare topografică suprafața de 571 mp. teren situată în extravilanul satului Vlaha comuna Săvădisla, cuprinsă în tarlăua 11 parcela 72/1 și menționată în titlul său de proprietate emis cu nr. 3249/1731/2004 a fost inclusă în suprafața totală de 6819 mp., identificată cu nr. cadastral 2869, cu privire la care s-a emis hotărârea nr. 188/2007 care menționează ca expropriat comuna Săvădisla. În realitate, arată reclamanta, terenul supus exproprierii îi aparține cu titlu de proprietate astfel că este îndreptățită la despăgubirile aferente.

În drept, s-au invocat dispozițiile Legii nr. 198/2004, precum și cele ale art. 274 C. proc. civ.

Prin încheierea civilă nr. 336/22.05.2009, pronunțată de Tribunalul Cluj, s-a admis excepția necompetenței materiale a Tribunalului Cluj, invocată din oficiu, și, pe cale de consecință, a fost declinată competența de soluționare a pricinii în favoarea Judecătoriei Turda.

Pentru a pronunța această hotărâre, tribunalul a constatat că în raport cu obiectul cererii de chemare în judecată, cu motivele de fapt și de drept care fundamentează această cerere, apare evident că ea este referitoare la stabilirea dreptului de despăgubire pentru expropriere.

Or, potrivit art. 10 alin. 1 din Legea nr. 198/2004, cererile adresate instanțelor judecătorești pentru stabilirea în contradictoriu cu Statul Român sau cu unitățile administrativ teritoriale, după caz, a dreptului la despăgubire pentru expropriere și a cuantumului acesteia, sunt scutite de taxă judiciară de timbru și sunt de competența instanțelor de drept comun.

Potrivit art. 1 C. proc. civ., judecătoria este instanță de drept comun.

Reclamanta invocă dreptul său la despăgubire, contestându-l pe cel al comunei Săvădisla, astfel încât acestei cauze nu-i sunt incidente prevederile alin. 2 al art. 10 din Legea nr. 198/2004.

Apărarea pârâtului Statului Român în concluziile scrise raportat normelor de aplicare a acestei legi, respectiv incidența art. 8 alin. 1, nu au legătură cu cauza, întrucât acel text se referă la litigiile formulate în temeiul art. 9 din lege. În altă ordine de idei, normele de aplicare a unei legi, nu pot modifica conținutul unei legi.

Pentru cele ce preced, evocând și dispozițiile art. 13 și art. 5 C. proc. civ., tribunalul și-a declinat competența în favoarea Judecătoriei Turda.

Împotriva acestei încheieri a formulat recurs pârâta Compania Națională de Autostrăzi și Drumuri Naționale din România, în calitate de reprezentantă a Statului Român, solicitând admiterea recursului și modificarea hotărârii recurate, în sensul respingerii excepției de necompetență materială a Tribunalului Cluj, ca neîntemeiată.

În motivarea recursului, se arată că hotărârea recurată a fost dată cu încălcarea și aplicarea greșită a prevederilor art. 10 din Legea nr. 198/2004 coroborate cu dispozițiile art. 8 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 198/2004.

Recurenta arată că cererea introductivă de instanță are ca obiect teza reglementată de legiuitor la art. 9 alin. 2 din Legea nr. 198/2004, respectiv reclamanta a solicitat instanței să constate calitatea sa de persoană îndreptățită la despăgubire pentru suprafața de teren expropriată.

În aceste condiții, sunt imperativ aplicabile prevederile art. 10 din Legea nr. 198/2004 coroborate cu dispozițiile art. 8 alin. 1 din Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 198/2004, astfel competența materială de soluționare a litigiului este Tribunalul Cluj.

În materia competenței materiale, legea specială în materie de expropriere, Legea nr. 198/2004, nu derogă de la Legea generală nr. 33/1994.

În drept, sunt invocate dispozițiile art. 158 alin. 3 C. proc. civ., art. 304 pct. 9 din teza ultimă, Legea nr. 198/2004, Norma metodologică de aplicare a Legii nr. 198/2004, Legea nr. 33/1994.

Intimata reclamantă S.B. a răspuns motivelor de recurs prin întâmpinarea depusă la 23.06.2009 (f. 15 dosar), solicitând admiterea recursului ca fondat, întrucât sunt aplicabile în speță dispozițiile Legii nr. 198/2004, care stabilesc că instanța competentă să soluționeze litigiile în materie de expropriere este tribunalul în a cărui rază teritorială sunt situate imobilele ce fac obiectul exproprierii.

Recursul este fondat, în considerarea celor ce urmează:

Potrivit dispozițiilor art. 9 alin. 2 din Legea nr. 198/2004 privind unele măsuri prealabile lucrărilor de construcție de drumuri de interes național, județean și local, „În cazul în care hotărârea nu a fost comunicată, orice persoană care se consideră îndreptățită la despăgubire pentru exproprierea imobilului se poate adresa instanței judecătorești competente, în termen de

3 ani de la data afișării hotărârii de stabilire a cuantumului despăgubirii, în condițiile art. 7, sub sancțiunea decăderii”.

Art. 10 alin. 1 din același act normativ precizează că toate „*Cererile adresate instanței judecătorești pentru stabilirea, în contradictoriu cu Statul Român sau cu unitățile administrativ-teritoriale, după caz, a dreptului la despăgubire pentru expropriere și a cuantumului acesteia sunt scutite de taxa judiciară de timbru și sunt de competența instanțelor de drept comun*”.

În conformitate cu dispozițiile art. 21 alin. 1 din Legea nr. 33/1994 privind exproprierea pentru cauză de utilitate publică, „*soluționarea cererilor de expropriere este de competența tribunalului județean sau a Tribunalului Municipiului București în raza căruia este situat imobilul propus pentru expropriere*”.

În același sens, prin dispozițiile art. 8 alin. 1 din Normele metodologice de aplicare a Legii nr. 198/2004, emise la 8 aprilie 2009, se stipulează că „*cererile adresate instanței judecătorești potrivit dispozițiilor art. 9 din lege se vor depune la tribunalul în a cărui rază teritorială sunt situate imobilele ce fac obiectul exproprierii*”.

Așadar, rezultă cu evidență din analiza textelor normative mai sus evocate că tribunalul este instanța de drept comun în privința cererilor formulate în condițiile și pe temeiul Legii nr. 33/1994, care reprezintă legea cadru în materia exproprierii.

Legea nr. 198/2004 este o lege specială, care reglementează exproprierea operată în scopul efectuării unor lucrări de construcții de drumuri de interes național, județean și local, însă dispozițiile sale trimit la dreptul comun în privința competenței de soluționare a cererilor pentru stabilirea dreptului la despăgubire în cazul exproprierii și a cuantumului acestei despăgubiri. Or, instanțele de drept comun sunt tribunalele, așa după cum s-a arătat, iar nu judecătoria, cum în mod eronat se menționează în hotărârea primei instanțe.

De altfel, în acest sens sunt și prevederile art. 2 alin. 1 lit. f C. proc. civ., care conferă tribunalului competența după materie în primă instanță în procesele și cererile formulate în materie de expropriere.

Hotărârea care face obiectul prezentului recurs a fost pronunțată, așadar, cu încălcarea textelor de lege mai sus evocate, în mod greșit instanța sesizată de reclamantă cu cererea introductivă declinându-și competența în favoarea judecătoriei.

Pentru cele ce preced, văzând și dispozițiile art. 304 pct. 3 C. proc. civ., curtea va admite recursul și va casa hotărârea de declinare a competenței, cu trimiterea cauzei spre soluționare în primă instanță la Tribunalul Cluj.

